

De roep om lagere quotumprijzen klinkt nu al enige jaren. Zonder resultaat. Nederlandse melkveehouders kopen zich arm en verzwaken hun internationale concurrentiepositie. Het verleden heeft namelijk geleerd dat alleen groeiers overleven, maar hoe lang nog?

Stop bij deze prijs met het aankopen van quotum.' Het advies van Jappie Rijpma, bedrijfsadviseur bij Alfa Beag, klinkt bijna als een noodkreet. 'In tien jaar verdwijnt langzaam de waarde van het quotum en dan moeten de kosten van quotum op 0 liggen om financieel gezond te kunnen melken.' Het gemiddelde melkveebedrijf heeft momenteel zo'n 6 cent kosten voor quotum, bij grotere bedrijven ligt dit rond de 4 cent per kilo melk. Rijpma verwacht voor de komende jaren een melkprijs inclusief premie van 30 tot 31 cent. 'Daar kan menig bedrijf voor melken, maar daar is geen ruimte voor hoge quotumkosten.'

Over de rentabiliteit van quotum aankopen kan hij kort zijn. 'Bovenop de 1,80 euro per kilo melk moeten veehouders nog 1,70 euro erbij rekenen voor extra land, mechanisatie, arbeid, voer, stalling en koeien. Daarmee ben je al 3,50 euro kwijt en als je daarvan 10 procent kosten voor die investering rekent, ben je op jaarbasis al meer kwijt dan de melk oplevert. Aan de laatste liters verdient echt bijna niemand meer.' Rijpma verwacht overigens niet dat de melkquotumprijs tot 2007 sterk zal dalen. 'De honger is groot en de ont koppeling laat.'

Met verbazing kijken collega-veeouders uit de ons omringende landen naar de ontwikkelingen op de Nederlandse quotummarkt. Meer dan 2 euro uitgeven om een liter melk van 30 cent te mogen produceren, valt ook moeilijk uit te leggen. Michel de Haan, onderzoeker bij het ASG, kent de reacties. Pas geleden stond hij enkele Zweedse collega-onderzoekers te woord en ook Duitse melkveeouders. 'Die verbazen zich over de hoge quotumprijzen. In Zweden melken ze nog niet eens hun landenquotum vol. "Laat ze maar melken", wordt er geredeneerd. Daar streven ze naar een heel hoge productie per koe om zo veel mogelijk melk in één gebouw te produceren. De gebouwen zijn daar de hoogste kostenpost.' Het lagekostenbedrijf rekende nog niet met quotumkosten. 'We hebben vanaf 1998 geen melk aangekocht', geeft

De Haan aan, die toevoegt dat in 2004 het quotum wel is verruimd. 'Wij ontkomen toch ook niet aan schaalvergroting. De gemiddelde bedrijven in Nederland groeien, wij moeten mee om goed te kunnen vergelijken.'

Nederlandse 'drive'

De Haan geeft aan dat het aankopen van quotum door de vrije verhandelbaarheid en het prettige belastingklimaat gestimuleerd wordt. 'Maar het begint natuurlijk gewoon met marktwerking. Er is in Nederland meer vraag naar quotum dan aanbod. De "drive" om te melken is bij

quotumkosten

Met krappe marges verdient de kostprijs van een liter melk een nóg kritischer blik. Veeteelt rafelt het saldo uiteen. In deze laatste aflevering de kosten voor quotum, niet vergeleken met de cijfers van het lagekostenbedrijf, maar met die van Europese collega's.

Quotumkosten nu afbouwen

Nederland produceert, zonder kosten quotum, tegen wereldmarktprijs

Accountantsadvies

Quick Scan Kostprijs (QSK) geeft snel inzicht

Wie snel inzicht wil hebben in de kostprijs op zijn bedrijf kan de Quick Scan Kostprijs (QSK) via internet invullen. Deze QSK, ontwikkeld

Tabel 1 – Quotumprijs, in euro's per kilo melk in 2003

land	quotumprijs
Nederland	1,81
Canada	1,72
Zwitserland	0,80
Oostenrijk	0,90
Duitsland	0,51
België	0,41
Denemarken	0,37
Frankrijk	0,30
Ierland	0,31
Engeland	0,20
Zweden	0,08

binnen het project 'Slim experimenteren in de melkveehouderij' van Wageningen UR, en bedoeld om het kostenbewustzijn van melkveeouders te vergroten, geeft een indruk van de rentabiliteit van het bedrijf op de lange termijn, op grond van een aantal aannamen voor kosten van grond, quotum, afschrijvingspercentage en ondernemersinkomen. Melkveeouders kunnen hun QSK vergelijken met de QSK van andere bedrijven of met hun eigen melkprijs. Met de fiscale boekhouding bij de hand is het simpel invullen op internet via www.verantwoordeveehouderij.nl/qsk. Als de QSK lager ligt dan de melkprijs betekent het dat het bedrijf winst maakt. Daarnaast wordt ook de geldstroom berekend. Dit kengetal geeft een indruk van de beschikbare middelen op korte termijn voor gezinsuitgaven, belastingen, aflossing en rente, vervangingsinvesteringen en extra financiering.

Veehouder Jan Hoogeboom, Oudewater

'Bespaar 20.000 euro en koop 400.000 kilo melk'

Hij melkt 300 koeien en heeft een kostprijs van 25 cent per liter melk, inclusief berekende arbeid en rente. Dat is 10 cent lager dan de kostprijs van het lagekostenbedrijf. Het streven naar een lage kostprijs begon bij Jan Hoogeboom uit Oudewater twintig jaar geleden. 'Alle kosten die niet nodig zijn laat ik weg.' Een goedkope open stal, geen waterbedden, drie Belgische-blauwestieren en bijvoorbeeld een swing-over-melkstal horen daarbij. 'Ik heb één trekker van 15 jaar oud. Een voermengwagen hebben we niet. Wordt daar mijn kost-

prijs lager van? Of mijn opbrengst hoger?' Overigens is Hoogeboom niet geïnteresseerd in de laatste centen voerkosten. 'Er is veel meer te halen in de combinatie arbeid, loonwerk en eigen mechanisatie, dan praat je zo over 5 tot 10 cent per liter.' Aankopen van melkquotum is volgens hem alleen rendabel als er een scherpe kostprijs is. 'Wij houden zo'n 7 cent over, dan kunnen quotumaankopen bijna altijd uit.' Zijn advies: 'Kun je als veehouder 20.000 euro op jaarbasis besparen op gebouwen of machinekosten, dan kun je daar ruim 650.000 euro voor lenen tegen 3 procent rente, oftewel je kunt er 400.000 kilo melk voor aankopen. En die 20.000 euro haal je echt zo boven water.' Als het aan Hoogeboom ligt praten zijn collega's op jaardagspartijen en vergaderingen niet meer over BSK, maar over QSK. 'Het draait toch allemaal om de economie?'

banken wel geld, maar bedrijfseconomisch heb ik grote vraagtekens.' De bank, zelfs al is het een coöperatie, heeft naast een zorgplicht ook een commercieel belang en wordt hierbij ook uitgespeeld tegen andere marktpartijen. Een aflossingstermijn van meer dan tien jaar is met het toekomstige EU-beleid echter niet meer op zijn plaats vindt de bedrijfsadviseur. 'Het quotum moet binnen tien jaar afgeschreven en afgelost worden. In 2014 gaat het quotum eraf.' De quotumkosten tasten zeker de concurrentiepositie van de Nederlandse landbouw aan, meent De Haan. 'Het werkt gewoon kostprijsverhogend, maar dat is niet alleen negatief. Door ook nog eens te groeien verdun je de kostprijs weer. Nederland is naast Denemarken een van de landen waar de melkveebedrijven het hardst groeien.' Rijpma weet dat zonder de quotumkosten de kostprijs van de Nederlandse veehouderij concurrerend is. 'We zijn goede managers en halen een hoge arbeidsproductie, we doen binnen Europa heel goed mee.' Op het moment dat de 6 eurocent aan quotumkosten van de kostprijs afgaat houdt een melkveehouder met 500.000 kilo melk 30.000 euro meer over. 'Voeg dit bij het arbeidsinkomen van 15.000 en dan heb je met 45.000 euro voldoende inkomen.'

Geen handrem op groei

Hoelang is investeren in quotum nog rendabel? Dat is een vraag die veel veehouders zichzelf stellen aangezien het quoteringssysteem na 2014 niet gegarandeerd is. 'Er gaan ook stemmen op om het quotum er nog eerder af te halen', voegt De Haan toe. 'Je kunt na de afschaffing van de quotering toch niet blijven afschrijven?' De ervaring van afgelopen jaren heeft echter uitgewezen dat juist de groeiers in quotum nog steeds boer zijn. Rijpma geeft aan dat er nu andere tijden zijn. 'Toen was er ruimte in de stal, in de arbeid en in de productie per koe. Nu heb je duidelijk een ander kostenplaatje.' Hij wil niet de handrem op groei zetten, echter wel bij deze prijs en het huidige inkomen. 'Als je iets kunt betalen wil het nog niet zeggen dat je eraan verdient. Alles wijst erop dat het richting een vrije wereldmarkt gaat. Dat is ook voor graan en vlees gebeurd, waarom niet voor zuivel?'

Alice Booij